

Pedagogisch Beleidsplan

& vriendjes

K I N D E R O P V A N G

Versie 2024
laatst gewijzigd: 03-06-2024

Inhoud

1. Introductie.....	4
2. Visie.....	5
2.1 De vier pedagogische basisdoelen.....	5
2.2 Interactievaardigheden	6
2.2.1 Positieve benadering	6
2.2.2 Sensitieve responsiviteit.....	6
2.2.3 Emoties / respect voor de autonomie	7
2.2.4 Structureren en grenzen stellen	8
2.2.5 Praten en uitleggen	9
2.2.6 Ontwikkelingsstimulering	9
2.2.7 Begeleiden van interacties.....	11
2.2.8 Normen en waarden.....	12
2.3 Aanbod activiteiten	13
2.3.1 Kind volgend	13
2.3.2 Vies worden mag!.....	14
3. Twee verticale groepen	15
3.1 Dagopvang.....	15
3.2 Buitenschoolse opvang.....	15
3.3 Doorlopende ontwikkellijn / mentorschap.....	16
Elk kind krijgt bij de start van zijn/haar kinderdagverblijf of BSO-periode een eigen mentor aangewezen. De mentor zal voor de opvang plaatsvindt een intakegesprek houden met u als ouders om de bijzonderheden rondom uw kind(eren) te bespreken.....	16
KDV: Om een zo goed mogelijk beeld te kunnen vormen over het welbevinden en de ontwikkeling van uw kind, vindt er rond elke verjaardag van uw kind, indien nodig vaker, een officiële observatie plaats door zijn of haar mentor. Tijdens de observaties komen de volgende onderwerpen aan bod: emotionele ontwikkeling, sociale ontwikkeling, motorische ontwikkeling, taalontwikkeling, speel- en leerontwikkeling, zelfredzaamheid en rekenen. Onze observaties zullen we met u bespreken in een vooraf gepland oudergesprek. Ook kunt u een digitale kopie krijgen van het ingevulde formulier.	16
BSO: Wij volgen de kinderen op de BSO gedurende de (mid)dag. Als wij bijzonderheden signaleren, bespreken we dit met ouders tijdens de overdracht. Wanneer er echt signalen zijn waar wij zorgen over hebben, bespreken we dit intern en nodigen we ouders uit voor een gesprek. Waar nodig kunnen we ouders dan doorverwijzen naar de huisarts, het CJG of andere passende instanties voor verdere ondersteuning.	16
3.3.1 Wijzigingen mentorschap	16
3.4 Inrichting	16
4. Werkwijze.....	17
4.1 Kennismaken	17

4.2 Aanmelden	17
4.3 Plaatsingsovereenkomst.....	17
4.4 Wennen	17
4.5 Opzegging.....	17
4.6 Reserveren	18
4.7 Betalingen	18
4.8 Eten / drinken.....	18
4.9 Slapen	18
4.10 Ziekte.....	19
4.11 Uitstapjes / verlaten stamgroep	20
4.12 Dagritme.....	20
4.12.1 Dagopvang.....	20
4.12.2 Peuterprogramma	21
4.12.3 Buitenschoolse opvang.....	22
4.13 Vaste gezichten op het KDV.....	23
4.14 Contact met ouders.....	23
4.15 openingstijden / sluitingsdagen.....	23
4.16 Extra dagdelen.....	24
5. Huishoudelijke mededelingen	24
5.1 BKR	24
5.2 3-uursregeling	24
5.3 Inzet Pedagogisch coach/beleidsmedewerker	25
5.4 Oudercommissie.....	26
5.4 Stagebeleid.....	26
5.5 Vieringen en traktaties	26
5.6 Hygiëne.....	27
5.7 Contact	27
5.8 Algemene voorwaarden	27

1. Introductie

Voor u ligt het Pedagogisch Beleidsplan van kinderopvang &Vriendjes.

Kinderopvang &Vriendjes is een professionele kinderopvang die zich richt op kleinschalige opvang in huiselijke sfeer.

Het Pedagogisch Beleidsplan is geschreven voor de pedagogisch medewerkers en ouders van kinderopvang &Vriendjes. Het pedagogisch beleid beschrijft de manier van werken van elke medewerker binnen ons team die bij de opvang van de kinderen is betrokken.

&Vriendjes is gestart als gastouderopvang op 1 mei 2016 aan de Leek in Beilen. In oktober 2019 is &Vriendjes uitgegroeid tot een kleinschalige kinderopvang gevestigd in het pand van TC Smalhorst aan de Sportlaan 4 in Beilen. Sinds januari 2022 hebben wij ons eigen nieuwe pand. Wij hebben twee verticale groepen; de dagopvang voor kinderen van 0-4 jaar en de buitenschoolse opvang voor kinderen van 4-12 jaar. Verder verzorgen wij elke ochtend in schoolweken een peuterprogramma voor kinderen van 2-4 jaar in de bso ruimte.

Het Pedagogisch Beleidsplan wordt regelmatig geactualiseerd door het team van kinderopvang &Vriendjes. De eigenaresse van &Vriendjes stelt de oudercommissie op de hoogte als er wijzigingen worden aangebracht binnen het Pedagogisch Beleidsplan. De oudercommissie wordt uitdrukkelijk uitgenodigd te adviseren over de inhoud van het Pedagogisch Beleidsplan.

2. Visie

Bij kinderopvang & Vriendjes staan de kinderen natuurlijk centraal. Het belangrijkste is dat zij zich veilig, gewaardeerd, thuis en geliefd voelen, waar alle aandacht die zij nodig hebben aan hun wordt besteed en waarin zij zich harmonieus en gezond kunnen ontwikkelen tot kinderen die goed in hun vel zitten. Ieder kind mag zichzelf zijn en worden.

Kinderopvang & Vriendjes bestaat uit twee verticale groepen, namelijk de dagopvang (stamgroep) en de buitenschoolse opvang (basisgroep).

- Dagopvang 0-4 jaar (maximaal 16 kinderen per dag)

Op maandag- t/m vrijdagochtend verzorgen wij een peuterprogramma in de bso ruimte voor de peuters die op die dag aanwezig zijn en toe zijn aan extra uitdaging. 's Middags voegen alle kinderen weer samen op de dagopvang.

- Buitenschoolse opvang 4-12 jaar (maximaal 22 kinderen per dag)

Op deze manier proberen we dichtbij de sfeer van het gastouderschap te blijven. Feitelijk is het te vergelijken met een gezinssamenstelling. De voordelen hiervan zijn:

- > de kinderen zien gedurende hun hele kinderopvang periode dezelfde pedagogisch medewerkers.
- > de kinderen zijn langer bij elkaar.
- > broertjes en zusjes zitten bij elkaar op de groep (dit is vooral voor de veilige hechting van de allerkleinsten essentieel)
- > de kinderen stromen in hun hele kinderopvangperiode maar één keer door naar een andere groepsruimte.
- > jonge kinderen leren van de oudere kinderen.
- > oudere kinderen leren van kleins af aan rekening te houden met jongere kinderen.
- > de pedagogisch medewerkers kennen alle kinderen door en door en kunnen de kinderen daarom precies geven wat de kinderen nodig zijn om zich veilig en thuis te voelen.
- > er is minder kans op competitie tussen de kinderen.

De nadelen van een verticale groep kunnen zijn:

- > er zijn te weinig leeftijdsgenootjes om samen mee te spelen

De allerkleinsten zijn cognitief nog niet in staat om samen te spelen, vaak zie je wel dat deze kinderen naast elkaar hetzelfde doen. Voor de oudere kinderen zullen wij in zo'n situatie inspelen op de behoeften en interesses van een kind. Hij of zij mag dan (het liefste) zelf met ideeën komen, vaak zijn dit de leukste activiteiten!

> Voor pedagogisch medewerkers zal het een uitdaging zijn om leeftijdsgerichte activiteiten te organiseren. Omdat een pedagogisch medewerker nooit de hele dag alleen op de groep zal staan, kan elke pedagogisch medewerker een groepje apart begeleiden met hun eigen activiteit.

“Wij streven naar een klimaat waarin we de professionaliteit van een kinderopvang en de huiselijke sfeer van een gastouder samenbrengen”

2.1 De vier pedagogische basisdoelen

De vier pedagogische basisdoelen staan in het Besluit kwaliteit kinderopvang. In het besluit staat de uitwerking van wat in de Wet kinderopvang bedoeld wordt met 'verantwoorde kinderopvang'. De doelen zijn het centrale uitgangspunt voor het dagelijkse werk op de groep.

1. Het bieden van fysieke en emotionele veiligheid.

Je veilig voelen is een basisvoorwaarde om te kunnen ontdekken en ontwikkelen.
(uitgewerkt in hoofdstuk 2.2.2)

2. Het bevorderen van persoonlijke competenties van kinderen.

Persoonlijkhedenontwikkeling gaat bijvoorbeeld over steeds meer zelfstandig kunnen zijn, zelfvertrouwen en frustratietolerantie ontwikkelen.
(uitgewerkt in hoofdstuk 2.2.3 / 2.2.6)

3. Het bevorderen van de sociale competenties van kinderen.

Sociale competenties gaan over contacten met anderen tijdens een georganiseerde activiteit of juist tijdens het vrij spelen.
(uitgewerkt in hoofdstuk 2.2.1 / 2.2.6 / 2.2.7)

4. Socialisatie door overdracht van normen en waarden.

Kinderen moeten de kans krijgen om de normen en waarden te leren kennen van de samenleving waar zij deel van uit maken.
(uitgewerkt in hoofdstuk 2.2.4 / 2.2.7 / 2.2.8)

2.2 Interactievaardigheden

2.2.1 Positieve benadering

Bij kinderopvang & Vriendjes benaderen we de kinderen positief. Dit houdt in dat we zo weinig mogelijk de woorden 'niet' en 'geen' gebruiken, maar de kinderen vertellen wat we graag willen zien en het desnoods voordoen/samen doen.

Voorbeelden positieve benadering:

* Noah rent door de gang. De pedagogisch medewerker spreekt Noah daarop aan: 'Noah, binnen lopen we rustig.' Ze geeft hem desnoods een hand en loopt een stukje met hem rustig door de gang en geeft hem vervolgens een compliment.

* Tijdens het opruimen gooit Luca de houten blokken in de bak. De pedagogisch medewerker spreekt Luca daarop aan: 'Luca, leg de blokken maar in de bak.' Ze pakt een blokje en legt hem in de bak en zegt 'kijk zo'. Als Piet dit ook doet geeft ze hem een compliment.

2.2.2 Sensitieve responsiviteit

Een kind heeft anderen nodig om zich prettig te kunnen voelen en zich goed te kunnen ontwikkelen. Het heeft behoefte aan aandacht, warmte en emotionele steun. Elk kind laat dit op zijn eigen manier blijken. Een pedagogisch medewerker moet daarom gevoelig zijn ('sensitief') voor de signalen die het kind afgeeft, door goed te kijken naar het kind en te proberen te begrijpen wat het bedoelt. Sensitief zijn vereist nog geen directe actie, het is een basishouding van de pedagogisch medewerker. Met responsiviteit wordt bedoeld dat pedagogisch medewerkers op een goede manier 'antwoorden' op de signalen van kinderen. Je bent responsief wanneer je op de juiste manier inspeelt op de signalen van het kind. Dat vereist dus wel 'actie' van de pedagogisch medewerker. Het is daarvoor belangrijk om de emoties en gevoelens van kinderen, bijvoorbeeld bij angst of verdriet, te

verwoorden. Op deze manier laat de pedagogisch medewerker merken dat zij zich betrokken voelt bij wat het kind doet, voelt en meemaakt, dat ze hier begrip voor heeft en het kind hierin ondersteunt. Dit hoeft niet altijd te betekenen dat het kind krijgt wat het wil. De pedagogisch medewerker hoeft niet altijd aan zijn wensen tegemoet komen, maar kan wel laten merken dat zijn gevoelens erkend worden.

De basis van sensitieve responsiviteit, de vaardigheid om signalen en behoeften van kinderen op te merken, goed te interpreteren en er passend op te reageren, is kijken naar kinderen. Door goed naar kinderen te kijken tijdens verzorgingsmomenten en speelleer-activiteiten (zowel wanneer kinderen alleen zijn als met anderen), verwerft de pedagogisch medewerker veel kennis over hun ontwikkeling en over de specifieke eigenschappen en interesses van elk kind. Wat heeft dit kind nu nodig? Deze kennis is belangrijk om te kunnen aansluiten bij de mogelijkheden van ieder kind, en om hen een stapje verder te helpen in hun ontwikkeling. Goed kijken is dan ook een voorwaarde voor de pedagogisch medewerker om kansen te kunnen grijpen en te creëren. Het draait niet alleen om de kansen op cognitieve stimulering, maar ook om een kind emotionele ondersteuning te bieden en het een gevoel van warmte en geborgenheid te geven. Door deze ondersteunende interactie ontwikkelen kinderen vertrouwen in de ander, zelfvertrouwen en een gevoel van eigenwaarde.

Bij &Vriendjes staat de groep centraal. Het kind als individu komt daarna op de eerste plek en een sociaal gezellig praatje met een collega/ouder of privé zaken op de tweede plek. Natuurlijk kan er iets belangrijks zijn waardoor het kind even op zijn beurt zal moeten wachten, dit is een leerproces.

Op deze manier willen wij een omgeving creëren waarin het kind zich gehoord en gezien voelt en wij daardoor precies datgene kunnen bieden zodat het kind zich veilig voelt.

“Aandacht maakt alles mooier”

2.2.3 Emoties / respect voor de autonomie

Met de interactievaardigheid ‘het kunnen respecteren van de autonomie’ wordt bedoeld dat de pedagogisch medewerker kinderen als individuen ziet en erkent. Kinderen zijn niet slechts onderdeel van de groep, het zijn allemaal mensen met hun eigen gewoontes, voorkeuren en ideeën. Het erkennen van autonomie gebeurt aan de ene kant verbaal doordat de pedagogisch medewerker benoemt wat kinderen voelen, zien, ervaren. Ze respecteert de zienswijze van het kind. Dat betekent dus dat wanneer een kind huilt de opmerking ‘Rustig maar, er is niets aan de hand’, hoewel lief bedoeld, minder getuigt van respect voor autonomie dan: ‘Ik zie dat je verdrietig bent, vertel eens wat er aan de hand is’.

Respecteren van autonomie is:

- > Het kind de ruimte geven om zoveel mogelijk zelf te doen en zelf te ontdekken
- > De inbreng van het kind positief waarderen
- > Mét het kind praten, in plaats van tegen een kind of over zijn hoofd heen
- > Kinderen voorbereiden op wat er komen gaat

Voor de verschillende leeftijdsfasen in de kinderopvang is het belangrijk om op een passende manier de autonomie te bevorderen.

Baby's zijn afhankelijk van de zorg die volwassenen hen bieden. Maar ook voor deze groep is het van belang dat volwassenen rekening houden met hun autonomie. Het begint bij het maken van contact. Ook al kunnen baby's nog niet (goed) praten, je kunt wel met een baby communiceren door bijvoorbeeld oogcontact te maken. Een baby heeft even de tijd nodig om te ervaren wat er

gebeurt. Door op het niveau van de baby aan te geven wat je gaat doen, en eerst te wachten op een reactie, respecteer je het tempo van het kind. Dat betekent dus dat je het kind niet onaangekondigd oppakt of een slabbetje over zijn hoofd trekt, maar dat je deze handelingen aankondigt en dan pas op een rustige manier uitvoert. Een baby kan het nog niet zelf (en is dus afhankelijk van de pedagogisch medewerker), maar op deze manier kan de pedagogisch medewerker toch de individualiteit van het kind respecteren.

Dreumesen zijn ook voor een belangrijk deel (emotioneel) afhankelijk van de volwassenen om hen heen. Maar typisch dreumesgedrag is ook het 'zelf doen!'. De autonomie van een dreumes kan gerespecteerd worden door hem het zelf te laten proberen maar door ondersteunend nabij te zijn voor het geval dat het kind onzeker is.

Peuters zijn een stuk zelfstandiger. Het is duidelijk merkbaar dat peuters zich cognitief razendsnel ontwikkelen. Ze spelen samen met andere kinderen, bijvoorbeeld in rollenspel of fantasiespel. Als de pedagogisch medewerker een gesprekje voert met een peuter kan het zijn dat de peuter met originele ideeën of bijzondere fantasieën op de proppen komt. Ook die ideeën maken deel uit van de eigenheid van het kind. Als zij de autonomie van het kind respecteert, waardeert een pedagogisch medewerker deze eigenheid.

BSO kinderen zijn weer een heel stuk zelfstandiger. Wij als pedagogisch medewerkers moeten als het ware meegroeien met de verschillende leeftijden door ze steeds een beetje meer 'los' te laten.

Door actief bezig te zijn ontdekt een kind de wereld om zich heen en wat zijn eigen mogelijkheden in die wereld zijn. Hoe ouder een kind wordt, hoe meer het zelf zal willen en kunnen doen. Het is daarom goed om kinderen de mogelijkheid en de ruimte daarvoor te geven. Je moet er als pedagogisch medewerker naar streven dat ieder kind de kans krijgt nieuwe dingen uit te proberen en zelf oplossingen te bedenken voor problemen waar hij tegenaan loopt. Wanneer het hem zelf lukt om een probleem op te lossen zal hij trots zijn op zichzelf en zo zelfvertrouwen en een positief gevoel over zichzelf opbouwen. Dit zal leiden tot een positief zelfbeeld. Hij zal hierdoor gemotiveerd raken om de volgende keer weer iets nieuws uit te proberen. Door toe te passen wat een kind eerder geleerd heeft, zal het zich ontwikkelen tot een zelfstandig persoon die actief is en nieuwe ervaringen op wil doen, een persoon met een eigen 'ik'.

Daarnaast zijn er diverse principes die je kunt toepassen om de autonomie van kinderen te benadrukken:

- > Onderbreek niet abrupt het spel van kinderen. Wees geduldig.
- > Wees flexibel met je dagprogramma; als blijkt dat je door activiteiten om te gooien of aan te passen beter aansluit bij de behoefte en voorkeuren van de kinderen. Bijvoorbeeld, buiten, naast je woning, wordt een enorme bouwkraan opgebouwd. Je wilt dat de kinderen in de tuin gaan spelen maar er is wat lawaai en het lijkt de kinderen af te leiden. Maar in plaats van je te ergeren ga je met de kinderen een kijkje nemen.
- > Kinderen zelf problemen laten oplossen.
- > Kinderen zelf keuzes en plannen laten maken.
- > Volg het kind, geef het kind de leiding.
- > Laat kinderen helpen en bijdragen aan de groep.
- > Luister naar kinderen.

2.2.4 Structureren en grenzen stellen

Bij structuren en grenzen stellen gaat het erom of de pedagogisch medewerker goed duidelijk kan maken wat zij van de kinderen verwacht en hoe zij er voor zorgt dat de kinderen zich daar ook aan houden. Een pedagogisch

medewerker zorgt voor structuur door een vast dagritme aan te houden. Als de dag volgens een vast patroon verloopt hebben de kinderen het gevoel dat zij overzicht hebben. Het zorgt er ook voor dat ze makkelijk mee kunnen doen, omdat ze weten wat er komen gaat en wat er in elke situatie van ze verwacht wordt, bijvoorbeeld tijdens het eten of tijdens het voorlezen. De pedagogisch medewerker doet ook haar best om de kinderen te helpen bij het volgen van de regels door de kinderen aan de afspraken te herinneren en door tijdig in te grijpen als het er naar uit ziet dat een kind een regel vergeet.

De pedagogisch medewerker geeft ook duidelijke uitleg aan de kinderen over wat zij van hen verwacht in een bepaalde situatie zoals bij het uitvoeren van een taak, een speelactiviteit of tijdens een verzorgingsmoment. Een pedagogisch medewerker hoort er op toe te zien dat de gemaakte afspraken nageleefd worden op een manier die doortastend en consequent is. Zij moet dit tijdig doen, liefst voordat een kind een regel overschrijdt, zodat een kind niet het gevoel heeft dat het in 'overtreding' is.

Goede afspraken, die op een respectvolle en inzichtelijke manier gedeeld worden met de kinderen bieden structuur; structuur geeft kinderen houvast en vergroot hun gevoel van veiligheid en zekerheid. Kinderen hebben nu eenmaal niet altijd voldoende kennis of controle over de situatie om naar eigen inzicht hun gedrag te bepalen.

2.2.5 Praten en uitleggen

Het brein van alle jonge kinderen is uitermate receptief voor het ontwikkelen van taalbegrip en taalgebruik. Kinderen leren taal door een combinatie van drie aspecten: taalaanbod (in de omgeving), taalproductie (door het kind) en feedback op het taalgebruik door de volwassenen om hen heen.

Daarom is het ook zo belangrijk dat alle interacties met kinderen (ook baby's) voortdurend begeleid worden door taal. Door het verbaliseren, het ondersteunen van activiteiten met contextrijke taal, krijgen kinderen meer aanknopingspunten om diepe woordenschatkennis op te doen.

De pedagogisch medewerker snapt waar het kind mee bezig is, kan daarbij aansluiten door:

Verwoorden van gevoelens van kinderen: jonge kinderen zijn heel spontaan in hun emotioneel gedrag, maar ze moeten nog leren om aan hun gevoel woorden te geven en om hun gevoel van binnen naar buiten te nemen voordat ze de gevoelens uiten. De pedagogisch medewerker vergroot het inzicht van het kind in zichzelf en andere kinderen door gevoelens te verwoorden en uit te leggen.

Vertellen en het voorlezen van verhalen: verhalen helpen kinderen om samen te praten over belangrijke ervaringen: over vrienden zijn, dieren, vakantie, de dokter, ziek zijn, eten etc. Het rijke taalaanbod in boeken en de interactie rondom het boek zijn belangrijke ingrediënten voor de taalontwikkeling van kinderen.

2.2.6 Ontwikkelingsstimulering

Bij ontwikkelingsstimulering gaat het om de acties die de pedagogisch medewerker onderneemt om de kinderen te begeleiden bij het vergroten van vaardigheden en kennis, passend bij het ontwikkelniveau en het potentieel van de kinderen. Het gaat daarbij om verschillende ontwikkelingsgebieden zoals cognitieve ontwikkeling, taalontwikkeling, motorische ontwikkeling en de sociaal emotionele ontwikkeling. Ontwikkelingsstimulering is soms gepland, aan de hand van een vooraf bedachte activiteit. Maar ook andere momenten zoals routinemomenten, transitie momenten en spel bieden kansen die benut kunnen worden voor ontwikkelingsstimulering. Door dieper in te gaan op de inhoud van het spel van kinderen en daar doordenkvragen bij te stellen stimuleert de pedagogisch medewerker het kind om de gedachten nog beter onder woorden te brengen, of na te denken over probleempjes of vragen die tijdens het spel aan de orde komen.

Spel stimuleert kinderen om:

Nieuwe vaardigheden onder de knie te krijgen

Kinderen presteren in spel altijd boven het niveau dat zij in het 'gewone leven' laten zien. Zo weet Amber in de kookhoek precies wat er allemaal in de pan moet om groentesoep te maken. En Joris racet keihard rond op z'n loopfiets, 'net als de politie'.

Volgens een eigen plan te handelen

'Pak deze doek eens. Die moet jij op de tent doen, want de deur moet dicht. Want we zijn op vakantie met de tent.'

Abstract te leren denken

Bij het bakken van taartjes in de zandbak zijn de steentjes bijvoorbeeld de rozijnen. Kinderen die dit soort stappen bedenken, laten een begin van abstract denken zien.

Hun eigen gedrag te sturen

Tijdens het spel bedenken kinderen hun eigen regels en spreken elkaar daar ook op aan. 'Nee, de blauwe blokjes mogen niet meedoen' of 'Je mag niet op het gras komen, dat is water!' Dit heet zelfsturing: kinderen houden zich aan zelfbedachte regels en spreken elkaar daar ook op aan.

Te onderhandelen over rollen en het spelscenario

'Jij bent de papa en ik ben de opa en die kon niet lopen' of 'Jullie zijn hondjes en ik ben het baasje'. Kinderen leren in rollenspel om rekening te houden met het perspectief van anderen. Zo kunnen twee jongens besluiten dat ze samen Bob de Bouwer zijn, omdat ze geen van tweeën de rol van Bobs vriendin op zich willen nemen.

Taal te gebruiken

Om samen te kunnen spelen hebben kinderen taal nodig. Als ze samen een raket bouwen, leggen ze elkaar uit hoe hoog deze moet worden en waarschuwen ze dat die om gaat vallen.

Creatief te zijn en problemen op te lossen

Hoe kun je de raket laten vliegen? Wat doe je als de boeven ontsnappen uit de gevangenis? Hoe kun je het zandkasteel beschermen tegen de regen?

Bij spel stuiten kinderen voortdurend op problemen die ze al spelend weer oplossen. Dat oplossen van problemen vraagt onder meer om creatief denken, technisch inzicht, en inzicht in oorzaak en gevolg.

Ontwikkelingsstimulering kan op alle momenten van de dag. Kinderen leren al spelend, niet alleen in activiteiten, maar ook in rollenspel en tijdens verzorgingsmomenten.

Zindelijkheid

We laten de kinderen spelenderwijs kennismaken met het potje. Bij elke verschoning mogen de kinderen die dat willen op het potje. Wij moedigen dit aan en zo gaan de kinderen het leuk vinden. De zindelijkheid vergroot de zelfstandigheid van het kind en ontwikkelt een bewustwording van het eigen lichaam. De kinderen die nog niet zindelijk zijn, zien hoe andere kinderen op het potje gaan dan wel naar het toilet.

Broodje smeren

De kinderen mogen zelf proberen hun brood te smeren, uiteraard helpen we als het niet lukt of ze om hulp vragen.

Jassen/schoenen aan en uit trekken

Als we buiten gaan spelen laten we de kinderen zelf de jassen en schoenen aan trekken. We hebben hier een leuke handigheid voor; de jas open op de grond leggen, bij de kraag/capuchon gaan staan, voorover bukken, je armen in de mouwen en dan de jas over je hoofd naar achter slingeren. Dit vinden alle kinderen leuk om te doen en het vergroot de zelfstandigheid.

2.2.7 Begeleiden van interacties

Tijdens de opvang hebben kinderen onderling contact. Deze ervaringen kunnen hun sociaal emotionele ontwikkeling zowel positief als negatief beïnvloeden. Het is daarom belangrijk dat een pedagogisch medewerker oog heeft voor deze interacties en deze goed kan begeleiden. Dat betekent niet alleen dat de pedagogisch medewerker negatieve situaties zoals een conflict in goede banen leidt, maar ook dat zij positieve interacties tussen kinderen opmerkt en haar waardering uitspreekt.

Bij een conflict hoeft er niet direct te worden ingegrepen. Veel meningsverschillen spelen zich af in een paar seconden en lossen zich vanzelf op. Kinderen zijn meestal heel capabel om zelf een aanvaring op te lossen.

Ingrijpen is pas nodig als:

- het gevaarlijk wordt;
- er ruzie ontstaat en deze maar blijft doorgaan;
- de partijen te ongelijk zijn;
- er iets vernield wordt.

Een aantal aandachtspunten voor het begeleiden en stimuleren van interacties tussen kinderen onderling:

Positieve aandacht voor alle kinderen.

Jonge kinderen hebben een sterk gevoel voor sfeer. Samen is belangrijk voor ze. Je noemt de kinderen daarom vaak bij hun naam, iedereen is bijzonder. Als er een nieuw kindje komt wordt het aan de andere kinderen voorgesteld. Als een kind weg gaat, is er een afscheidsritueel.

Wij-gevoel en rituelen.

Samen dingen doen geeft jonge kinderen het gevoel dat ze erbij horen maar dat kan op die leeftijd alleen bij vertrouwde gewoontes en rituelen. Als iedereen weet hoe het gaat, kan iedereen meedoen. Vaste liedjes en gebaren helpen daarbij.

Spelen in kleine groepjes en privacy.

Jonge kinderen spelen in de regel tijdens het vrij spel met een of twee andere kinderen. Als ze aan tafel puzzelen of tekenen kunnen ze ook met zijn vijven spelen. Dan spelen ze niet zozeer met maar meer naast elkaar. Je kunt rekening houden met deze behoefte van de kinderen door hen in kleine groepjes te laten spelen en ook ruimte te bieden aan kinderen die alleen willen spelen.

Oog hebben voor sociale relaties tussen kinderen.

negatieve relatiepatronen zoals elkaar pesten of buitensluiten voorkomen.

Voorbeeld begeleiden van een negatieve interactie:

Jason is met de blokken aan het bouwen. Norah gaat ernaast zitten maar dat wil Jason niet, hij zegt dat Norah ergens anders moet gaan bouwen.

De pedagogisch medewerker wacht eerst af of ze het zelf kunnen oplossen.

Norah wil niet ergens anders bouwen en blijft zitten. Jason wordt boos en duwt Norah, Norah begint te huilen.

Op dit moment grijpt de pedagogisch medewerker in, ze zal elke negatieve interactie op dezelfde wijze benaderen:

1. Rustig benaderen en het probleem benoemen:

Norah, ik zie dat jij hier ook wil bouwen. Jason, ik zie dat jij dat niet leuk vindt.

2. De kinderen helpen bewust te worden van elkaars behoeften en emoties:

Jason, Norah wil hier ook graag bouwen. Kun je vertellen waarom je dat niet leuk vindt?

(Jason is bang dat Norah zijn bouwwerk zal omgooien.)

En Norah, kun je vertellen waarom je niet ergens anders wil bouwen?

(Omdat hier de blokken, in de bouwhoek, liggen.

3. Laat de kinderen eerst zelf met ideeën komen.

4. Een idee presenteren als het de kinderen zelf niet lukt tot een oplossing te komen.

Misschien kunnen we ook een bouwhoek maken voor Norah?

5. Zorg ervoor dat de oplossing voor beide partijen werkt.

6. Blijf beschikbaar voor verdere begeleiding.

Heel belangrijk vinden we het dat we de kinderen leren om zich in de ander te verplaatsen. We zullen ze **niet** vragen om hun excuses aan te bieden door middel van een kus en/of knuffel i.v.m. een kind zijn/haar lichamelijke integriteit.

Verder werken we niet met straf krukjes of zogenoemde time-outs. Alleen als een kind blijft hangen in het ongewenste gedrag, zullen we hem/haar even uit de situatie halen en even apart zetten. Altijd benoemen we dan waarom, en proberen we een andere activiteit aan te bieden die het kind in zijn/haar behoefte tegemoet komt. Als een kind is gekalmeerd of zelf aan kan geven dat hij/zij het weer wil proberen zullen we hem/haar een nieuwe kans geven. Liever kijken we naar de behoefte achter het gedrag en benoemen we wat we zien en wat een gevolg kan zijn van zo'n actie zodat het kind inzicht krijgt in zijn gedrag. Als een kind een ander kind pijn of verdriet doet, zullen we ook objectief benoemen wat we zien.

Voorbeeld:

Jason is met een autootje aan het spelen en Norah wil dat autootje hebben. Norah pakt het autootje af en Jason begint te huilen.

De pedagogisch medewerker zal zeggen: 'Norah, ik zie dat jij met het autootje wil spelen, maar Jason speelt er mee. Nu is hij verdrietig en moet hij huilen. Kom, dan geven we Jason zijn autootje terug. Zullen we samen een mooie auto voor jou zoeken?'

Door kinderen inzicht te geven in de consequenties van hun daden, leren ze beter rekening te houden met anderen. Zo zullen ze uiteindelijk sociale contacten kunnen opbouwen en zelf kunnen onderhouden.

2.2.8 Normen en waarden

Over een aantal zaken is het natuurlijk mogelijk en gewenst om gezamenlijke afspraken te maken over wat je belangrijk vindt om aan de kinderen over te dragen. Bijvoorbeeld hoe je wilt dat kinderen met elkaar omgaan en hoe je reageert op pesten etc.

Wij hebben als kinderopvang de volgende opvattingen en afspraken over de volgende onderwerpen:

- **Eerlijkheid;** duurt het langst. De pedagogisch medewerkers maken de kinderen duidelijk dat zij het fijn en goed vinden wanneer kinderen eerlijk zijn en dat het zelfs beter is om eerlijk te vertellen dat je iets gedaan hebt wat eigenlijk niet mag of niet in orde is, dan dat je dit verzwijgt of erover liegt.
- **Vloeken;** doen wij niet. De pedagogisch medewerkers doen dit niet en van de kinderen wordt dit ook niet geaccepteerd.
- **Slaan;** doen wij niet, dit geldt voor pedagogisch medewerkers en kinderen. Wij gebruiken geen enkele vorm van lichamelijk geweld.
- **Elkaar helpen;** doen wij **altijd**. Oudere kinderen kunnen jongere kinderen bijvoorbeeld de schoenen aangeven aan jongere kinderen, omdat zij er zelf niet bij kunnen. Kinderen kunnen het traphekje voor elkaar open doen, de deur voor elkaar open houden etc. Kinderen kunnen de pedagogisch medewerkers helpen met de tafel dekken en de tafel afruimen. De kinderen worden hierdoor gestimuleerd om elkaar en volwassenen te helpen.
- **Pesten;** wordt niet getolereerd. De pedagogisch medewerkers zien er op toe dat dit niet gebeurt. Er wordt door de pedagogisch medewerkers bijvoorbeeld ook aandacht besteed aan dit onderwerp door de kinderen de vraag te stellen: 'Hoe zou jij het vinden wanneer je gepest wordt?'.
- **De wens van kinderen om alleen te spelen;** wordt altijd gerespecteerd. Hierin wordt rekening gehouden met de eigenheid van het kind en met het feit dat een kind er soms behoefte aan heeft aan rust en het oudere basisschoolkind ook aan een bepaalde vorm van privacy.
- **De wens van kinderen om niet met een activiteit van de hele groep te willen meedoen;** wordt indien mogelijk gerespecteerd. Soms zijn er uitstapjes gepland waar alle kinderen én pedagogisch medewerkers aan mee doen en kunnen er geen kinderen achter blijven. Maar wanneer er activiteiten voor de hele groep zijn binnen de opvang is er altijd de mogelijkheid voor een kind om iets anders te doen en niet deel te nemen.
- **Respect hebben voor elkaar;** Om hier uiting aan te geven leren de pedagogisch medewerkers de kinderen:
 - ❖ oogcontact te maken met iemand wanneer je met hem praat
 - ❖ een vriendelijke toon te gebruiken wanneer je met iemand praat en geen commando's te geven maar een vragende toon te gebruiken wanneer je iets wilt
 - ❖ hele zinnen te gebruiken wanneer je met iemand praat en iemand niet af te snauwen
 - ❖ niet weg te lopen wanneer iemand tegen je praat
 - ❖ de deur niet voor een ander zijn neus dicht te laten vallen
- **Het goed maken nadat je ruzie hebt gehad;** vinden wij erg belangrijk. De achterliggende gedachte is dat kinderen leren dat na het goed maken of sorry zeggen weer met een schone lei begonnen kan worden. Er hoeft dan niet meer over het voorgaande gepraat te worden. Er wordt ook duidelijk gemaakt door de pedagogisch medewerkers dat wanneer je sorry zegt, de ander zich weer beter voelt en dat jij je daardoor zélf ook weer beter kunt voelen. Sorry zeggen wordt nooit geforceerd. Dit moet altijd vanuit het kind zelf komen. De pedagogisch medewerkers kunnen dit stimuleren door de kinderen inzicht te geven in het gedrag van het kind. Zie hoofdstuk 2.2.7.

2.3 Aanbod activiteiten

2.3.1 Kind volgend

Bij kinderopvang & Vriendjes spelen we op de dagopvang in op de vier seizoenen wanneer deze voor de kinderen waarneembaar veranderen. Dit doen wij door voor te lezen, rollenspellen te spelen, liedjes te zingen, thema speelhoeken in te richten, uitstapjes te maken, te knutselen en gesprekjes met de kinderen te voeren. Het belangrijkste vinden wij het om de nieuwsgierigheid en ontwikkeling van de kinderen te volgen. Wij stemmen de activiteiten af op de interesses, ontwikkeling en behoeften van de kinderen. Verder proberen wij zoveel mogelijk

in te springen op ingrijpende veranderingen binnen een gezin. Bijvoorbeeld als er een baby op komst is of als kinderen gaan verhuizen.

Bij &Vriendjes werken we tijdens de peuterochtenden met de VVE methode 'Uk & Puk'. Een VVE programma zoals Uk & Puk is een centrumgericht programma die als doel heeft kinderen een betere start in het basisonderwijs te geven om zo onderwijsachterstanden te voorkomen. In totaal bevat Uk & Puk 10 thema's met activiteiten waar wij gedurende een jaar mee werken. Met deze activiteiten werken we aan:

- Doelen op het gebied van spraak- en taalontwikkeling
- Doelen op het gebied van de sociaal- emotionele ontwikkeling
- Doelen op het gebied van de motorische- en zintuigelijke ontwikkeling
- Rekenprikkel om de ontluikende rekenvaardigheden te ontwikkelen

Met Uk & Puk werken we aan de volgende thema's:

1. Welkom Puk!
2. Wat heb jij aan vandaag?
3. Eetsmakelijk!
4. Dit ben ik!
5. Reuzen en kabouters
6. Regen
7. Hatsjoe!
8. Knuffels
9. Oef, wat warm
10. Ik en mijn familie

Belangrijke vragen die we ons kunnen stellen om kind volgend te werken zijn:

- Op welk moment hoeven de kinderen even helemaal niets?

Bij een te groot aanbod aan activiteiten is er te weinig ruimte voor de eigen inbreng van de kinderen

- Vangen wij effectief de signalen op die we van de kinderen krijgen?

De basis van sensitieve responsiviteit, de vaardigheid om signalen en behoeften van kinderen op te merken, goed te interpreteren en er passend op te reageren, is kijken naar kinderen.

- Durven en mogen we het programma loslaten om in te spelen op wat er in de groep gaande is?

- Hoe kijken we aan tegen verveling? Zien we hier de meerwaarde van in en benaderen we de kinderen hierin positief en opbouwend?

Uit wetenschappelijk onderzoek blijkt dat kinderen meer tijd nodig hebben om prikkels te verwerken dan volwassenen. Vervelen betekent rust. En rust betekent oplaadtijd voor de hersenen. Als er niets is om over na te denken, gaat een kind fantaseren. Gebeurt er niets, dan hebben de hersenen ruimte om iets nieuws te bedenken. Wanneer dat iets leuks is, komt er dopamine vrij. En dat zorgt voor een vrolijk humeur.

- Hoe flexibel gaan we om met ideeën van kinderen; spelen we hier optimaal op in?

- Zijn wij in staat om de kinderen effectief om input te vragen als het bijvoorbeeld gaat om het bedenken van activiteiten of het afspreken van regels?

2.3.2 Vies worden mag!

Kinderen moeten de mogelijkheden krijgen om volop te onderzoeken en te experimenteren, omdat ze daar veel van leren. Bovendien blijkt het ook belangrijk voor de gezondheid. Daarnaast worden kinderen rustig en ontspannen bij het ervaren van verschillende materialen. Wanneer kinderen vies mogen worden, neemt de kwaliteit van het spel toe. Ze ontdekken en experimenteren zo veel meer. Bovendien leren kinderen beter omgaan met risico's zoals vallen, uitglijden en omgaan met water. Ze worden namelijk nieuwsgieriger en creatiever.

3. Twee verticale groepen

3.1 Dagopvang

De dagopvang is 5 dagen in de week open, van 7.30u – 18.00u (andere tijden in overleg). Op sommige dagen, bijvoorbeeld in vakanties voegen we de kinderen van de BSO samen met de dagopvang. Alleen als dit verantwoord is en alle kinderen zich veilig en prettig blijven voelen.

Om de peuters (2+) voldoende uitdaging te blijven bieden tijdens hun verblijf bij ons, organiseren wij op maandag- t/m vrijdagochtend een peuterprogramma in de groepsruimte van de BSO kinderen, alleen tijdens schoolweken. Het grote voordeel van deze manier van opvang is dat de peuters een nieuwe omgeving met nieuwe kansen aangeboden krijgen, met ander speelgoed kunnen spelen en alvast kunnen wennen aan de nieuwe groep waar zij als ze 4 jaar zijn, na schooltijd worden opgevangen. Dit gaat altijd in overleg met ouders, zij mogen hier dan schriftelijk toestemming voor geven. De peuterochtend zien wij als een uitje, de gereserveerde plek op de dagopvang blijft altijd beschikbaar voor de peuter zodat deze te allen tijde terug kan gaan naar zijn/haar stamgroep.

We houden goed in de gaten of alle kinderen zich prettig blijven voelen. We letten hierbij vooral op de lichaamstaal van de kinderen. Als een kind bijvoorbeeld niet tot spel komt of alleen in een hoekje gaat zitten, zullen we hier direct op in spelen.

Het kan voor komen dat we tussen 17.30u en 18.00u de KDV en BSO groep samenvoegen in de KDV ruimte. Hier sluiten we dan de dag gezamenlijk af. In de zomer zullen we veel buiten zijn en kan het voor komen dat we de dag buiten afsluiten.

Ons uitgangspunt is dat de kinderen zich veilig en prettig (blijven) voelen en de medewerkers dit kunnen waarborgen.

3.2 Buitenschoolse opvang

Zowel pedagogisch medewerkers als laatste jaar stagiaires brengen en halen kinderen van school. Zodra de schoolgaande kinderen na 14.00u het gebouw betreden, zullen zij vol verhalen zitten. Om de rust op de al aanwezige groep te bewaren en de schoolgaande kinderen de gelegenheid te geven hun verhalen met alle emoties die daarbij horen aan ons te kunnen vertellen, trekken zij zich met de aangewezen pedagogisch medewerker(s) of laatste jaar stagiaire terug in de BSO ruimte. Hier kunnen ze ook wat drinken/eten als daar behoefte aan is.

We willen de BSO kinderen zoveel mogelijk vrijheid geven zelf keuzes te maken in de invulling van de middag, omdat ze al de hele dag naar school zijn geweest is de middag bedoeld voor ontspanning! Als er de behoefte is, kunnen we helpen met huiswerk.

Verder horen wij graag over uw rituelen/gebruiken thuis, misschien kunnen wij deze overnemen, zodat uw kind zich zoveel mogelijk thuis voelt. Bij een intake zullen we uw kind(eren) vragen waar hun interesses liggen en welk spelmateriaal ze leuk vinden zodat wij dit eventueel nog aan kunnen schaffen.

3.3 Doorlopende ontwikkellijn / mentorschap

Elk kind krijgt bij de start van zijn/haar kinderdagverblijf of BSO-periode een eigen mentor aangewezen. De mentor zal voor de opvang plaatsvindt een intakegesprek houden met u als ouders om de bijzonderheden rondom uw kind(eren) te bespreken. Omdat uw kind één vaste mentor heeft gedurende zijn hele opvang periode, leren we uw kind goed kennen en kunnen we hem optimaal ondersteunen in zijn ontwikkeling.

KDV: Om een zo goed mogelijk beeld te kunnen vormen over het welbevinden en de ontwikkeling van uw kind, vindt er rond elke verjaardag van uw kind, indien nodig vaker, een officiële observatie plaats door zijn of haar mentor. Tijdens de observaties komen de volgende onderwerpen aan bod: emotionele ontwikkeling, sociale ontwikkeling, motorische ontwikkeling, taalontwikkeling, speel- en leerontwikkeling, zelfredzaamheid en rekenen. Onze observaties zullen we met u bespreken in een vooraf gepland oudergesprek. Ook kunt u een digitale kopie krijgen van het ingevulde formulier. Hierbij is er specifieke aandacht voor het signaleren van bijzonderheden in de ontwikkeling van het kind of problemen en het eventueel doorverwijzen naar passende instanties voor verdere ondersteuning, zoals een logopedist, fysiotherapeut, kindercoach of orthopedagoog.

De observaties komen in het dossier van uw kind en kunnen we met uw toestemming overdragen aan bijvoorbeeld de school waar uw kind (in de toekomst) naar toe gaat om een doorlopende ontwikkellijn met het basisonderwijs en de buitenschoolse opvang te realiseren.

BSO: Wij volgen de kinderen op de BSO gedurende de (mid)dag. Als wij bijzonderheden signaleren, bespreken we dit met ouders tijdens de overdracht. Wanneer er echt signalen zijn waar wij zorgen over hebben, bespreken we dit intern en nodigen we ouders uit voor een gesprek. Waar nodig kunnen we ouders dan doorverwijzen naar de huisarts, het CJG of andere passende instanties voor verdere ondersteuning.

3.3.1 Wijzigingen mentorschap

We streven ernaar om uw kind gedurende zijn/haar kinderdagverblijf/BSO periode dezelfde mentor toe te wijzen. Stel dat er toch een wijziging plaats moet vinden dan zullen we dit zo spoedig mogelijk met u communiceren, mondeling bij een overdracht of middels schriftelijke overdracht via WhatsApp.

3.4 Inrichting

Binnen hebben we een aantal speelhoeken die we eens in de zoveel tijd veranderen. We hebben bijna alleen houten speelgoed omdat dit meer van de eigen fantasie van het kind vraagt, het duurzaam is en overprikkeling tijdens het spel voorkomt. De geur, de textuur, het gewicht en het geluid van hout stimuleert de ontwikkeling van de zintuigen. Eenvoudig houten speelgoed is vaak niet tot in het allerkleinste detail afgewerkt, wat de fantasie en de creativiteit van uw kind(eren) stimuleert.

Verder hebben we rustige kleuren en natuurlijke materialen gebruikt bij de inrichting. We willen hiermee rust creëren op de groep.

Buiten hebben we een grote tuin met grote zandbak, verschillende traptrekkers en fietsjes en wisselend buiten speelmateriaal. Ook is er een groot grasveld om bijvoorbeeld lekker te kunnen voetballen. Op deze manier

kunnen we goed inspelen op de wensen en behoeftes van de verschillende leeftijden.
Heeft u of uw kind(eren) nog wensen/ideeën dan horen we dat natuurlijk graag!

4. Werkwijze

4.1 Kennismaken

Eerst maken we een afspraak voor een rondleiding voor u en uw kind(eren) zodat jullie een indruk krijgen van ons en de opvang. We kunnen wensen en bijzonderheden bespreken zodat u een goed beeld kunt vormen over de mogelijkheden binnen onze opvang.

4.2 Aanmelden

Zodra u besluit uw kind(eren) te willen aanmelden, kan dit via een online aanmeldformulier:

<https://app.bitcare.com/organization-form/mUpn9mYh8ccy>

Ook te vinden op onze website www.envriendjes.nl » bovenaan de website 'opvang' » 'aanmelden'.

4.3 Plaatsingsovereenkomst

Aan de hand van het ingevulde aanmeldformulier maken wij een profiel voor u aan in ons software programma Bitcare en een plaatsingsovereenkomst voor uw kind(eren). Op de plaatsingsovereenkomst staan alle gegevens die u nodig bent voor het aanvragen van kinderopvangtoeslag bij de Belastingdienst, zoals: aantal uren, bijbehorende prijs en ons LRK nummer. De plaatsingsovereenkomst ontvangen wij graag vóór de wenoctend per mail getekend retour, dit kan heel gemakkelijk digitaal via de mail of de Bitcare app voor ouders (Android en/of iOS).

4.4 Wennen

Voordat de opvang echt van start gaat, spreken we een wenoctend af. Voorafgaand aan de wenoctend bespreken we de belangrijkste dingen omtrent de omgang en verzorging van uw kind. Uw kind mag ondertussen al op de groep spelen. U kunt uw kind in overleg rond de middag weer ophalen, afhankelijk van het ritme van uw kind.

4.5 Opzegging

Elk der partijen kan de plaatsingsovereenkomst opzeggen door middel van een schriftelijke melding middels brief dan wel mutatieformulier, zulks met inachtneming van een opzegtermijn van één maand. De plaatsing kan worden opgezegd per de 1e van de maand. Voor een gedeeltelijke opzegging geldt dezelfde procedure. Dit staat ook beschreven in de plaatsingsovereenkomst.

4.6 Reserveren

Als u een plek wil reserveren, bijvoorbeeld als u zwanger bent, brengen wij een borg in rekening omdat wij dan misschien andere aanvragen moeten afwijzen omdat wij maar over een beperkt aantal kindplaatsen beschikken. Deze borg wordt met de eerste factuur verrekend.

4.7 Betalingen

Wij factureren het maandelijks verschuldigde bedrag voor de te bieden opvang voorafgaand aan de nieuwe maand. Extra afgenomen opvang wordt een maand achteraf gefactureerd. Rond de 13^e versturen we de factuur per mail en deze wordt geüpload in Bitcare en rond de 23^e wordt het bedrag automatisch geïncasseerd. Mocht de automatische incasso gestorneerd worden om welke reden dan ook, dan dient u er zelf zorg voor te dragen dat het verschuldigde bedrag voor de 1^e van de maand voldaan is. Wij rekenen €50 administratiekosten per keer dat er een herinnering tot betaling verstuurd moet worden na de 1^e van de maand.

Via de Belastingdienst > Mijn Toeslagen kunt u kinderopvangtoeslag aanvragen/wijzigen. De hoogte van de toeslag hangt af van uw inkomen. Voor meer informatie verwijzen wij u door naar de website van de Belastingdienst.

4.8 Eten / drinken

Standaard 1 zuigelingenmelk en standaard 2 opvolgmelk (Jumbo eigen merk), fruit, tussendoortjes, de broodmaaltijd, melk, thee en dik sap zitten bij de prijs inbegrepen. Wij eten zo gezond mogelijk maar zullen bijvoorbeeld ook wel eens een broodje knakworst/tosti maken of op een bijzondere dag een keer een patatje of gebakken visje halen (Voor de 1+ kinderen)

Heeft uw kind allergieën? Geef dit dan aan bij de intake!

Het avond eten dient u zelf mee te geven indien dit van toepassing is.

4.9 Slapen

Op de groep hebben we twee slaapkamers met in totaal 12 vaste slaapplekken. De kinderen hebben allemaal hun eigen lakentjes die we dagelijks vervangen. Ook hebben wij een buitenslaaphuisje (Lutjepotje) voor de kinderen die dat fijn vinden en deze gebruiken we alleen met toestemming van ouders/verzorgers. Verder zullen we zoveel als mogelijk hetzelfde slaap ritueel als uw kind thuis gewend is aanhouden. Ook mag uw kind natuurlijk zijn speen en/of knuffel mee naar bed. Voor verdere informatie omtrent het slapen verwijzen wij u graag naar ons protocol 'slapen', de bijlage van dit Pedagogisch Beleidsplan.

Voor kinderen die het lastig vinden om zelf in slaap te vallen in een ledikant in een slaapkamer, spelen we in op hun behoefte door ze dichtbij ons in een voor de leeftijd passende slaapvoorziening te laten slapen zoals een kinderwagen, de box of een ergonomische draagzak. We zullen het kind laten wennen

aan de ledikanten in de slaapkamers op hun eigen tempo.

4.10 Ziekte

Als uw kind ziek wordt voor de opvang plaatsvindt, horen wij dit graag zo snel mogelijk telefonisch of via een WhatsApp. We zullen dan eerst overleggen of de opvang wel of niet plaats kan vinden.

Als uw kind ziek wordt tijdens de opvang dan kijken we naar het algemene beeld, heeft u kind verhoging en hoeveel is dit? Voelt uw kind zich merkbaar ziek? Drinkt het voldoende? Reageert hij/zij op de andere kinderen en pedagogisch medewerkers? De pedagogisch medewerker zal, zodra uw kind tekenen van ziekte vertoont, u zo spoedig mogelijk op de hoogte stellen van zijn/haar toestand.

Als uw kind zich echt ziek voelt en zich ook zo gedraagt, dan zullen we u vragen uw kind te komen halen, want een ziek kind heeft vooral behoefte aan rust.

Koorts vinden wij, tenzij deze plotseling oploopt tot hoge koorts ($+40^{\circ}\text{C}$) geen graadmeter, het ene kind voelt zich doodziek bij 38 graden koorts terwijl een ander kind zich 'gewoon' gedraagt bij 39 graden koorts.

Om de kwaliteit van de zorg voor alle kinderen en de fysieke veiligheid van uw eigen kind te waarborgen hanteren wij over ziekte de volgende regels:

> Paracetamol wordt alleen gegeven als u een verklaring van de huisarts meegeeft waarin staat dat uw kind paracetamol nodig heeft. We zijn niet bevoegd om te bepalen wat de oorzaak van de koorts is en kunnen in geen geval de verantwoordelijkheid nemen voor de toediening van koortsverlagende medicatie.

> Medicatie mag alleen met schriftelijke toestemming van de ouders worden toegediend. Vraag de pedagogisch medewerkers naar een medicijnformulier.

> Wij volgen bij infectieziekten de richtlijnen en het verdere advies van de GGD. Als uw kind een infectieziekte heeft, bent u verplicht dit te melden aan een medewerker of de houder van de kinderopvang.

> In principe is bij ziekte van het kind de ouder/verzorger degene die de huisarts inschakelt.

Uitzonderingen zijn het optreden van:

- Plotselinge benauwdheid
- Bewusteloosheid
- Plotselinge snel oplopende hoge koorts
- Ernstige ongevallen

In deze uitzonderingsgevallen neemt de directe aanwezige leidinggevende eerst contact op met het alarmnummer en daarna zo spoedig mogelijk met u. Wij vragen altijd een telefoonnummer waarop u als ouder direct bereikbaar bent, zodat wij in dergelijke situaties te allen tijde contact met u op kunnen

nemen. Houdt u hier rekening mee wanneer u van telefoonnummer verandert?

4.11 Uitstapjes / verlaten stamgroep

Kinderen kunnen een gedeelte van de dag de stam- of basisgroep verlaten i.v.m. uitstapjes. Denk hierbij aan een boodschap doen in de supermarkt, een ijsje eten in het dorp, een bezoek aan een bejaardentehuis, naar de bibliotheek of naar een speeltuin in de buurt.

Tijdens uitstapjes zorgen de pedagogisch medewerkers voor een zo veilig mogelijke situatie door maximaal twee kinderen, die goed luisteren, tegelijk los te laten lopen buiten de hekken van de opvang. De rest wordt dan vervoerd in een buggy of bolderkar. Zodra er meer dan twee kinderen los mee lopen moet er een extra begeleider meer, dit mag ook een stagiair of vrijwilliger zijn, mits het kind ratio dit ook toe laat.

Verder zorgen de pedagogisch medewerkers ervoor dat het duidelijk is dat de kinderen bij de pedagogisch medewerkers horen door zelf een hesje of jas met logo te dragen en de kinderen de speciale kinderhesjes met ons logo aan te trekken.

Ook kan het voorkomen dat een aantal peuters hun stamgroep verlaten in de middag omdat zij samen met de bso kinderen spelen in de bso ruimte. De medewerkers overleggen onderling welke kinderen hier behoefte aan hebben en zorgen altijd voor een veilige omgeving voor alle kinderen. De pedagogisch medewerkers houden het welbevinden van alle kinderen goed in de gaten en zullen kinderen terugbrengen naar hun stamgroep als bijvoorbeeld blijkt dat de kinderen zich niet prettig voelen. Er zal tijdens deze momenten sowieso altijd één pedagogisch medewerker van de dagopvang meegaan naar de bso ruimte.

Meer informatie over hoe wij de veiligheid van de kinderen waarborgen tijdens uitjes is te lezen in ons Beleidsplan Veiligheid en Gezondheid.

4.12 Dagritme

Over de hele dag bieden wij dagopvang aan maximaal 16 kinderen per dag in de leeftijd van 0 tot 4 jaar. Daarnaast verzorgen wij ook een peuterprogramma aan maximaal 16 peuters per dag, elke ochtend in schoolweken. Dit vindt plaats in de bso ruimte en zien wij als een activiteit. De peuters van 2 tot 4 jaar die staan ingepland op de dagopvang, gaan met één of twee pedagogisch medewerkers, dit is afhankelijk van het ratio op dat moment, naar de bso ruimte. In de middag tijdens schoolweken en hele dagen tijdens vakantieweken, vangen wij kinderen van 4 tot 13 jaar op in de bso ruimte.

4.12.1 Dagopvang

Dagritme

De ochtend

07.30-9.00

Ouders kunnen standaard vanaf 7.30 uur hun kind(eren) naar de opvang brengen. In overleg kan dit ook vervroegd, vanaf 7.00.

Worden kinderen voor 7.30 gebracht, dan kan een broodmaaltijd van ons genuttigd

worden, indien gewenst.

09.00

De dag starten we zingend met alle kinderen zittend op de grond in een kringetje of aan tafel.

±9.25/9.30

De kinderen gaan samen met de pedagogisch medewerkers het speelgoed opruimen. Erna fruit eten + water/thee drinken.

±10.00/10.30

De kinderen die tweemaal slapen per dag worden verschoond en naar bed gebracht.
» VERSCHONEN/EVT. TOILETBEZOEK VAN KINDEREN

10.30-11.15

ACTIVITEITENBLOK;

De kinderen gaan met de pedagogisch medewerker een activiteit doen die aansluit bij het lopende thema, dit kan een activiteit zijn die zowel binnen als buiten plaatsvindt. De kinderen mogen uiteraard ook vrij spelen.

12.00-12.15

Kinderen verschoonen/evt. toiletbezoek + kinderen die 1x slapen rond 12.15 in bed.

12.30-13.00

Kinderen die alleen de ochtend aanwezig zijn worden opgehaald.

De middag

12.30-13.00

Kinderen die alleen de middag aanwezig zijn worden gebracht.

14.15

Voor alle kinderen is er drinken met een gezonde snack.

De kinderen die tweemaal dagelijks slapen en kinderen die thuis gewend zijn wat later te gaan slapen, gaan nu naar bed.

14.30-15.15

ACTIVITEITENBLOK;

Er is nu gelegenheid om een 2^e begeleide activiteit samen te doen, binnen of buiten. Of de kinderen mogen natuurlijk vrij spelen, wij spelen actief met de kinderen mee.

15.15/15.30

De kinderen gaan samen met de pedagogisch medewerkers het speelgoed opruimen.

16.15

Iedereen krijgt een beker met water/thee/diksap en een cracker. Na het drinken is er weer een verschonings- en plasronde. Wanneer alle kinderen klaar zijn mogen de kinderen vrij spelen tot de ouders komen om ze op te halen.

16.30-18.00

De kinderen worden gehaald door de ouders.

» Als kinderen tussendoor een natte/vieze luier hebben wordt dit uiteraard altijd tussendoor verschoond. De verschoningsrondes zijn ervoor om iedereen te controleren, en ter bevordering van de zindelijkheid.

4.12.2 Peuterprogramma

Dagritme

De ochtend

07.30-9.00

Ouders kunnen tussen 7.30 uur en 9.00 uur hun kind(eren) naar de peuteropvang.

09.00

De ochtend starten we zingend met alle kinderen zittend in een kring. Hierbij benoemen we o.a. welke kindjes er zijn en wat voor kleur dag het dan is.

±9.15

De kinderen mogen vrij spelen in de gecreëerde speelhoeken. Tussendoor zal er in kleine groepjes een activiteit worden aangeboden.

±9.45/10.00

De kinderen gaan samen met de pedagogisch medewerkers het speelgoed opruimen.

Erna fruit eten + water/thee drinken. Tijdens of voor het tafelmoment, lezen we een boekje voor.

±10.30

» VERSCHONEN/EVT. TOILETBEZOEK VAN KINDEREN

10.30-11.20

ACTIVITEITENBLOK;

De kinderen gaan met de pedagogisch medewerker een activiteit doen die aansluit bij het lopende thema, dit kan een activiteit zijn die zowel binnen als buiten plaatsvindt. De kinderen mogen uiteraard ook vrij spelen.

12.30

We gaan gezamenlijk een broodje eten.

12.30-13.00

Kinderen die alleen de ochtend aanwezig zijn worden opgehaald. Voor de kinderen die een hele dag komen spelen gaat de middag over in het dagritme van de dagopvang.

4.12.3 Buitenschoolse opvang

Wanneer uw kind naar de VSO gaat dan kunt u standaard tussen 07.30 uur en 08.00 uur brengen. In overleg kan dit ook vervroegd, vanaf 7.00 uur.

Brengt u uw kind(eren) voor 7.30, dan kan een broodmaaltijd van ons genuttigd worden, indien gewenst. We gaan ervan uit dat kinderen die na 7.30 uur gebracht worden thuis gegeten hebben. Kinderen mogen in de groep lekker gaan spelen of aan tafel kleuren of een puzzel maken. Rond 8.20 uur worden zij door een medewerker van &Vriendjes naar school gebracht. Hierover worden met ouders (en scholen) afspraken gemaakt. Dit kan per school verschillen.

Mogelijke bijzonderheden die doorgegeven moeten worden aan school namens ouders kunnen door de pedagogisch medewerker die de kinderen naar school brengt gedaan worden.

Schoolweken – 40 weken pakket

Dagritme;

De voorschoolse opvang (VSO) is van 07.30-08.30 uur en vindt plaats in een samengevoegde groep op het KDV.

7.00-08.00 Kinderen kunnen gebracht worden.

De naschoolse opvang (BSO) 14.00-18.00 uur

13.50-14.00 Kinderen ophalen van school. Ophaaltijden variëren per school.

Bij aankomst ruimen de kinderen hun tas/jas op in de hal en gaan plassen + handen wassen.

±14.15 Wanneer iedereen er is zal er aan tafel samen fruit en/of groente gegeten worden en gedronken. Tijdens het tafelmoment kunnen kinderen vertellen over school of wat ze in hun vrije tijd gedaan hebben.

±14.30 Na het eten kunnen kinderen vrij spelen, zowel binnen als buiten.

Er kunnen activiteiten worden aangeboden door de pedagogisch medewerker. Kinderen zijn niet verplicht mee te doen, ze hebben er immers al een hele schooldag op zitten. Er wordt met de pedagogisch medewerkers afgesproken wat ze gaan doen. Uiteraard is er altijd toezicht en helpt de pedagogisch medewerker een kind waar nodig.

16.15 We eten gezamenlijk nog iets. Wat we de kinderen aanbieden varieert van een schaal met gezonde snacks of een cracker; iedereen kan hier naar behoefte van nemen. Ook mogen zij nog wat drinken indien gewenst.

16.30-18.00 De kinderen worden gehaald door de ouders.

Vakantieweeken – 12 weken pakket

In geval van een studie- of margedag op school dient u zelf extra opvang aan te vragen via Bitcare voor de ochtend. In geval van een vakantiedag plant Bitcare uw kind automatisch de hele dag in.

Dagritme;

7.30-9.00 Ouders kunnen hun kind(eren) komen brengen

9.00-10.00 Vrij spel binnen/buiten

10.00 Gezamenlijk fruit eten

10.15 Vrij spel binnen/buiten of een uitje

11.30-12.00 Gezamenlijk lunchen

13.00-14.00 Tijd voor een rustige activiteit binnen zoals knutselen / lezen of buiten spelen

Voor de middag zal het ritme van een schooldag zoveel mogelijk worden aangehouden.

4.13 Vaste gezichten op het KDV

Iedere baby (tot 1 jaar) heeft maximaal twee vaste gezichten op de groep. Dit houdt in dat altijd één van deze vaste gezichten aanwezig moet zijn op de groep als de baby er is. Dit moet het grootste gedeelte van de dag zijn. Zo'n 7 a 8 uur. Eén van de vaste gezichten zal ook de mentor van uw baby zijn.

Wanneer wij een vast gezicht vervangen, is dit altijd een ander vast gezicht van het kind. Als dit niet lukt, zetten we een ander vast gezicht van de groep in. In dat geval borgen we de emotionele veiligheid en stabiliteit van het kind door onze sensitief responsieve werkwijze. Daarnaast hebben alle kinderen een eigen kindkaart waar de bijzonderheden rondom verzorging en voeding op staan en houden we een vast dagritme aan en hebben we vaste ritmes, routines en rituelen. Daarnaast hebben kinderen tot twee jaar een eigen schrift waar ouders het ritme inzetten. Dit zorgt voor houvast, veiligheid en stabiliteit. Het kind wordt opgevangen in een voor hem bekende stamgroep wat ook voor veiligheid en stabiliteit zorgt. Ook hebben we een overdrachtsmap waar we elke dag bijzonderheden in opschrijven. Aan het begin van elke dienst leest de medewerker deze overdrachten. Medewerkers kennen bovendien bijzonderheden doordat we dit vast op de agenda van het teamoverleg hebben staan. Alleen in uitzonderlijke gevallen zullen we de groep sluiten.

4.14 Contact met ouders

Wij vinden het dagelijkse contact met de ouders bij het halen en brengen heel belangrijk. Als er problemen of vragen zijn kunt u terecht bij de pedagogisch medewerkers op de groep. Overdag hebben wij regelmatig WhatsApp contact met ouders, u mag ons ook te allen tijde een berichtje sturen om te vragen hoe het met uw kind gaat. Verder zijn wij blij met elke op- of aanmerking. Bij onuitgesproken wensen en/of klachten is niemand gebaat. Blijven er toch problemen bestaan? Dan verwijzen wij u graag naar onze klachtenprocedure in ons Beleidsplan Veiligheid en Gezondheid, hoofdstuk 9 en 10.

Verder houden we gedurende de dag contact via de gezinsgroepsapps die we met elk gezin hebben. Als er bijzonderheden die dag zijn die niet kunnen wachten tot de overdracht, zullen we deze direct met u delen. Ook foto's of leuke uitspraken kunnen we op deze manier direct delen.

4.15 openingstijden / sluitingsdagen

Maandag 7.30u - 18.00u

Dinsdag 7.30u - 18.00u

woensdag 7.30u - 18.00u

Donderdag 7.30u - 18.00u

Vrijdag 7.30u - 18.00u

In overleg is het mogelijk om gebruik te maken van extra vroege opvang vanaf 7.00u

De volgende dagen zijn wij gesloten:

nieuwjaarsdag

tweede paasdag
koningsdag
5 mei (1x per 5 jaar vanaf 2010)
Hemelvaartsdag
tweede pinksterdag
kerstavond vanaf 16.00u gesloten
eerste en tweede kerstdag
oudejaarsdag

4.16 Extra dagdelen

U kunt via ons software programma Bitcare extra dagdelen aanvragen, graag zo snel mogelijk i.v.m. onze personeelsplanning. Zie voorwaarden in het 'Informatieboekje voor ouders'.

5. Huishoudelijke mededelingen

5.1 BKR

De beroepskracht-kind ratio (BKR) is de verhouding tussen het aantal beroepskrachten en het aantal kinderen in de groep bij de kinderopvangorganisatie. De beroepskracht-kind ratio hangt af van de leeftijd van de kinderen in de groep.

Wij werken met de software van Bitcare. Deze geeft precies aan wanneer er een extra pedagogisch medewerker ingezet moet worden. In de tabel hieronder staat hoe de groepen zijn opgebouwd, hoeveel kinderen er maximaal worden opgevangen en hoeveel medewerkers er dan zijn.

Groep	Leeftijd	Maximaal aantal kinderen	Minimaal* aantal beroepskrachten
KDV	0-4 jaar	16	4
BSO	4-12 jaar	22	2

* Bij aanwezigheid van het maximale aantal kinderen. De inzet hangt af van de samenstelling van de groep en de leeftijden van de kinderen. Hierin volgen wij de rekenregels in het Besluit kwaliteit kinderopvang.

In de hal hangen foto's van de pedagogisch medewerkers en de kinderen die die dag(deel) aanwezig zijn op welke groepen. Het vaste basisrooster van de collega's, en evt. wijzigingen, delen wij maandelijks in de nieuwsbrief die alle gezinnen via WhatsApp ontvangen.

5.2 3-uursregeling

Gedurende de dag zijn er momenten waarop wij kunnen afwijken van de BKR, de zogenoemde 3-uursregeling. Dit mag maximaal drie uur op een dag wanneer de kinderopvang minimaal 10 aaneengesloten uren geopend is op een dag. Bij &Vriendjes kan dit voorkomen aan het begin en einde van de dag en tijdens en het halen van de BSO-

kinderen en de pauzes tussen de middag. Op de BSO kunnen we hier gebruik van maken tijdens vakantieopvang of op vrijeschooldagen.

Wij wijken mogelijk af van de BKR tijdens het openen en sluiten van &Vriendjes. Op deze momenten is er wel altijd een tweede volwassene aanwezig, zoals een stagiaire of vrijwilliger.

Wij wijken alleen af wanneer dit nodig is om bijvoorbeeld pauze te houden of om kinderen van school te halen of naar school te brengen. Wij gebruiken hierbij als uitgangspunt ons basisrooster, maar een medewerker gaat pas met pauze als de groep dit toelaat.

Op de momenten dat we afwijken van de BKR kunnen we aandacht blijven besteden aan de behoeften van de kinderen, doordat het vaak rustiger is op de groep. Op de momenten dat we afwijken kiezen we bovendien voor rustiger activiteiten, zoals (voor)lezen en puzzelen of spel in een ingerichte hoek. Op die manier kan de medewerker die op de groep staat zo veel mogelijk oog hebben en houden voor de behoeften van kinderen. Verder gebruiken we vaste ritmes, routines en rituelen, zodat veiligheid en stabiliteit geborgd blijven.

Basisrooster KDV

	Tijden*	Pauze
Eerste dienst (openen)	07.00-17.00	45 minuten pauze tussen 12.15 en 13.45 uur**
Tweede dienst	07.30-17.30	
Derde dienst	08.00-18.00	
Vierde dienst	08.30-18.30	
Ochtenddienst	07.00-13.00	n.v.t.
Middagdienst	13.00-18.00	n.v.t.

* De daadwerkelijke tijden kunnen afwijken. We roosteren medewerkers in op breng- en haal-tijden.

** Tijdens de pauzes blijft tenminste de helft van het aantal benodigde medewerkers op de groep. Waar nodig pauzeren we na elkaar

Basisrooster BSO

	Tijden*	Pauze
Vroege middag ma t/m do	12.45-17.30	n.v.t.
Late middag ma t/m do	13.15-18.00	n.v.t.
Vrijdag	12.00-18.00	n.v.t.
Vakantieopvang	7.00-17.30 8.00-18.00	45 minuten pauze tussen 12.15 en 13.45 uur**

* De daadwerkelijke tijden kunnen afwijken. We roosteren medewerkers in op breng- en haal-tijden.

** Tijdens de pauzes blijft tenminste de helft van het aantal benodigde medewerkers op de groep. Waar nodig pauzeren we na elkaar

5.3 Inzet Pedagogisch coach/beleidsmedewerker

Elke kinderopvangorganisatie is verplicht jaarlijks een pedagogisch beleidsmedewerker/coach in te zetten voor een verplicht aantal minimale uren. Het doel hiervan is om de kwaliteit van het pedagogische beleid en de pedagogische praktijk te bevorderen. Ook bij kinderopvang &Vriendjes zetten we dit in. Wij hebben daarvoor een aanvullend plan Beleid & Coaching geschreven. Hierin beschrijven we de berekening en verdeling van de uren en beschrijven we hoe we de functie verder vormgeven. Dit plan is inzichtelijk voor ouders en pm'ers. Zij kunnen dit opvragen bij de houder/eigenaresse van kinderopvang &Vriendjes.

5.4 Oudercommissie

Het doel van een oudercommissie is om in samenwerking met de organisatie de kwaliteit van de opvang te behouden en verbeteren.

Tevens kan de oudercommissie een rol spelen in de communicatie met ouders.

Dankzij het medezeggenschaprecht (adviesrecht) van de oudercommissie dat is vastgelegd in de Wet kinderopvang, heeft de oudercommissie inspraak en dus invloed op diverse aspecten van de opvang.

De gegevens van onze oudercommissie kunt u te allen tijde opvragen. Een flyer waarin de leden van de oudercommissie zich voorstellen is bijgevoegd in ons Informatieboek voor ouders, deze is te downloaden via onze website.

5.4 Stagebeleid

Wij werken met BOL en BBL studenten. Zij beschikken allemaal over een VOG en worden continu gescreend. Wij stellen ouders van tevoren op de hoogte van een stagiaire.

Twee leerwegen

Een mbo-opleiding kan worden behaald op twee manieren:

- BOL-opleiding (Beroeps Opleidende Leerweg) De BPV bestaat hierbij uit stage. Hoe de stageperiode eruitziet, verschilt per opleiding.
- BBL-opleidingen (Beroeps Begeleidende Leerweg) De BPV bestaat uit werk (leer-werkplek). De student werkt minimaal 20 uur per week en gaat één dag per week naar school.

Medewerkers in opleiding die een BOL-traject volgen, staan boventallig op de groep, dus naast gediplomeerde pedagogisch medewerkers. Incidenteel (uitsluitend in geval van ziekte van vaste medewerkers of vakantie van de student/stagiaire) of tijdens het afleggen van de proeve van bekwaamheid als onderdeel van de opleiding kan de BOL-stagiaire als volwaardig pedagogisch medewerker worden ingezet. Tijdens deze inzet staan pedagogisch medewerkers in opleiding nooit alleen op de groep.

Een BBL student mag vanaf de start van de opleiding formatief worden ingezet. Afhankelijk van de competenties van de student kan de houder de student formatief (als beroepskracht) inzetten. De formatieve inzetbaarheid is oplopend van 0-100% in de 1^e twee fasen. Dit wordt schriftelijk vastgelegd op basis van informatie van opleidings- en praktijkbegeleider.

Als aanvullend onderdeel van het pedagogisch beleidsplan hebben we een Beleidsplan BBL en BOL studenten. Hierin beschrijven we de inzet van studenten meer in detail en is op te vragen bij de eigenaresse van kinderopvang & Vriendjes.

5.5 Vieringen en traktaties

Het hele jaar door werken we met thema's. Zo worden de nationale feestdagen zoals Pasen, Sinterklaas en Kerstmis ook behandeld/gevierd.

Verder vieren we natuurlijk graag een extra feestje zoals de verjaardag(en) van uw kind(eren)! Traktaties zijn dan

ook altijd welkom. Vraag één van de pedagogisch medewerkers naar eventuele allergieën en verantwoorde snacks voor de verschillende leeftijden.

5.6 Hygiëne

Zie ons Beleidsplan Veiligheid en Gezondheid en ons HACCP Protocol.

5.7 Contact

Groep -	0657281963
Laura Niestijl (houder kinderopvang) -	0651917113

Algemeen;
kinderopvangenvriendjes@gmail.com
Planning;
planningenvriendjes@gmail.com

www.envriendjes.nl

5.8 Algemene voorwaarden

Voor onze algemene voorwaarden verwijzen we u graag naar ons informatieboekje.